Παρασκευή 23-Οκτ-1990

28

Μουσική Κριτική

Από τον Κ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ

Αθηναϊκή ορχήστρα

ΠΡΙΝ από λίγες μέρες παρακολούθησα στο «Δημοτικό Θέατρο Αθηνών» συναυλία της νεοσύστατης **«Αθηναϊκής Ορχήστρας Δωματίου»** με έργα σύγχρονης ελληνικής μουσικής. Πρόκειται για ενδιαφέρον συγκρότημα 19 νέων μουσικών που δούλεψαν μεθοδικά και κατόρθωσαν με τη μελέτη, την ικανότητα και τον ενθουσιασμό τους να πραγματοποιήσουν τις πρώτες ουσιώδεις κατακτήσεις τους. Ομορφο συνεκτικό ήχο, ρυθμική πειθαρχία, σύνεση στο παίξιμο και καθαρότητα στην ανάγνωση. Δύο υποδείξεις θα κάμω στην ακούραστη εξαρχούσα της ορχήστρας **Νίνα Πατρικίδου** και στους οργανωτικούς υπεύθυνους. Πρώτον, να μη μετατρέψουν την ορχήστρα σε **μονοπώλιο έργων ακραίων συνθετών.** Δεύτερο, να ξεπεράσουν τις ανοησίες των καιρών και να **ντύνονται ευπρεπέστερα.** Το οικτρό προχτεσινό θέαμά τους ήταν ένας αυτοτραυματισμός, μια εικόνα κομπανίας που υποβίβαζε την ατμόσφαιρα της βραδιάς και ευτέλιζε τη δουλειά τους.

★ **Το Septetto variations** του **Μιχ. Τραυλού** έχει απαλές γραμμές, υφή βελούδινη και αρκετή κίνηση, ρυθμισμένη προσεκτικά. Οπου ο συνθέτης επιτρέπει παρεμβολές τονικών στοιχείων, αυτομάτως το άκουσμα γλυκαίνει για να να χαθεί αμέσως σ' έναν κυκεώνα ήχων, που δεν προσδιορίζουν τίποτε. Μια μικρή αλλά σθεναρή προσπάθεια προς καθαρότερες τονικά περιοχές, θα έδινε την ευκαιρία στον Μ. Τραυλό να γράψει σωστή και ορθολογική σύγχρονη μουσική.

★ Εκαμε πολύ καλά και διηύθυνε το έργο του ο **Μιχ. Αδάμης.** Το συγκρότημα απόκτησε ρυθμική ραχοκοκαλιά, ρυθμική διαφάνεια, με αποτέλεσμα να γίνουν εμφανέστερες οι εσωτερικές λειτουργίες του έργου. Την καινούρια του δουλειά την ονομάζει **«περίακτον»,** που σημαίνει, όπως γράφει ο ίδιος, κάτι που περιστρέφεται, που περιάγεται γύρω από ένα κέντρο. Αποτελείται από 4 μέρη που οι ονομασίες τους είναι όροι «με το ίδιο βασικό περιεχόμενο, όπως απαντώνται στη μουσική διαφόρων εποχών». **Νόμος** (αρχαία), **Ηχος** (βυζαντινή), **Δρόμος** (δημοτική), Τρόπος (μεσαιωνική). Ο συνθέτης, εμφανώς ανανεωμένος, ακολουθεί το ένστικτό του χωρίς να επηρεάζεται από τις σειρήνες του μουσικού του παρελθόντος. Πιο ελεύθερος, πιο πηγαίος (προσωπικά θα τον προτιμούσα τονικά πιο τολμηρό), εκμεταλλεύεται τονικά στοιχεία τα οποία επεξεργάζεται με μια μοντέρνα αντίληψη ηχοδομικής, μέσα σ' έναν κόσμο ήχων, όπου η αφομοίωση ετερογενών υλικών δημιουργεί μια τεράστια γκάμα πολυχρωμίας και πολυμορφίας. Πρόκειται για ένα σωστό σύγχρονο ελληνικό έργο, για ένα χαρούμενο και αισιόδοξο έργο, που απεικονίζει βουκολικά, λαϊκά και διάφορα άλλα στιγμιότυπα, με μια ιδιότυπη πολυφωνική γραφή βασισμένη σε βυζαντινούς, δημοτικούς και αναγεννησιακούς απόηχους.

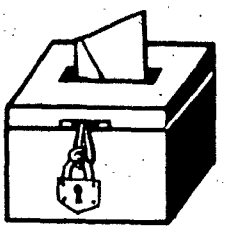
Ονειρα

★ **Ο Κυριάκος Σφέτσας** στο έργο του **Music for a Dance Dream** (Μουσική για ένα όνειρο χορού) κινείται στο πνεύμα της συμφωνικής τζαζ. Θα έλεγα ότι είναι μια πιο προικισμένη μορφή της Unterhaltungsmusik, που η ηρεμία, η γλυκύτητα και η ακουσματική της νωχέλεια γίνεται ερέθισμα για πλήθος ονείρων. Η διάρκεια του έργου είναι μεγάλη. Θα συνιστούσα να αφαιρεθούν τα αδύνατα μέρη και ιδίως εκείνα που ακούγονται σαν επαναλήψεις ιδεών που μόλις διετυπώθησαν. Η ήρεμη και θωπευτική μουσική του έργου, ο στρωτός τρόπος της γραφής του, μου θύμισαν τον ενορχηστρωτικό πλούτο και την καθαρότητα των μουσικών σκέψεων των παλαιών αισθηματικών ταινιών του Χόλιγουντ, τότε που η μουσική τους γραφόταν από εμπνευσμένους συνθέτες. Ο Κυρ. Σφέτσας αγαπά τη συμφωνική τζαζ. Ισως θα 'πρεπε να ασχοληθεί και με πιο μεγάλες μορφές. Είναι είδος που λείπει από τον τόπο.

Υποδηλώσεις

★ Το **κοντσέρτο για βιολοντσέλο** και μικρή ορχήστρα με υπότιτλο **«Μεταξύ Σκύλλας και Χαρύβδεως» του Δημ. Νικολάου** επαναφέρει το πρόβλημα του μουσικού απομονωτισμού των ακραίων συνθετών. Οπαδός μιας μουσικής φιλοσοφίας που προ πολλού έχει εγκαταλειφθεί (αφού χαντάκωσε τη μουσική και στείρωσε εκατοντάδες ταλέντα σ' ολόκληρο τον κόσμο) κυνηγά παράξενους ήχους και κρότους, που συνδυάζει κατά το ρουτινιάρικο πια τρόπο των προτύπων του είδους. Πολύπλοκη γραφή, στρυφνή και επικίνδυνη, ικανοποιεί την παραξενιά, την αλχημεία των ήχων, όχι όμως και τη μουσική. Δημιουργεί ομολογουμένως ατμόσφαιρα, αλλά ατμόσφαιρα θα έλεγα **όζοντος,** μέσα στην οποία δεν ευδοκιμούν ούτε η ζωή, ούτε οι χαρές της. Μερικές φορές διακρίνει κανείς κάποιες λεπτές γραμμές, κάποια μικροσκιρτήματα, αλλά εκτίθενται τόσο δειλά και τόσο παραλλαγμένα, που αποτελούν μάλλον υπαινιγμούς παρά ποιότητες ευαισθησίας. Κόσμοι κρυφοί, εφιαλτικοί, που υποδηλώνονται παρά αποκαλύπτονται.

Ο Ρουμάνος βιολοντσελίστας **Μαρσέλ Σπινέι** ιδροκόπησε για να αποδώσει τα σολιστικά μέρη του κοντσέρτου. Είναι ένας πολύ καλός τεχνίτης, που έχει κατακτημένη την περιοχή της τεχνικής, αλλά που αφήνει συσκοτισμένη —λόγω έργου— την άλλη πλευρά. Την πλευρά της έκφρασης, των παλμών και των δονήσεων. Ο τρόπος αυτός γραφής έχει αποστερήσει το κοντσέρτο της μουσικής μεγαλορρημοσύνης και της υποβολής ομοειδών τονικών έργων άλλων προχωρημένων τεχνοτροπιών. Οι κονιορτοποιημένες μελωδικές γραμμές, η σπασμωδικότητα, οι κενοί ήχοι, συνιστούν περισσότερο μαθηματική διάταξη ήχων, παρά αρχιτεκτονική κατασκευή, που σπονδυλώνει ορατά και κατανοητά τις διεργασίες του μυστικού κόσμου των δημιουργών τους.

ΑΝΑΒΑΛΛΕΤΑΙ ΕΚΤΑΚΤΩΣ ΓΙΑ ΣΗΜΕΡΑ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΟΥ ΣΟΛΩΝΑ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ